

مطالعه تطبیقی مولفه‌های امنیت در مسکن دزفول با روش کری واک

احمد صرافزاده^۱ - بهزاد وثیق^{۲*} - محمد دیده‌بان^۳

۱. کارشناسی ارشد معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول، ایران.
۲. دانشیار گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول، ایران (نویسنده مسئول).
۳. استادیار گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۰۳ تاریخ اصلاحات: ۱۴۰۱/۱۱/۰۶ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۱/۰۱ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۳/۳۱

چکیده

بحران زیست معاصر که ریشه در انقطاع از دوران تاریخی و فرهنگ زمینه دارد؛ باعث بحران در مسکن شده است که نشانه‌های آن را می‌توان در تغییر کیفیت زندگی ساکنین بافت‌های نوساز مشاهده نمود. این سطح کیفی باعث تفاوت‌هایی در دوبافت مذکور می‌شود که از جمله نتایج آن، کاهش میزان امنیت روانی و اجتماعی ساکنین معاصر می‌باشد. در این تحقیق فرض صفر آنست که مطالعه بافت تاریخی و تطبیق آن با دوره معاصر، زمینه‌ای مناسب جهت ایجاد امنیت در ساختارهای مسکونی محسوب می‌شود. لذا هدف، بازشناسی ارزش‌های نهفته در مسکن سنتی به واسطه مولفه‌های موثر در آن و ارائه راهبردهایی جهت مقابله با این بحران می‌باشد. در این مقاله میزان امنیت افراد به صورت تطبیقی بررسی شده و مولفه‌های موثر بر کیفیت مسکن شناسایی می‌شوند. مقایسه تطبیقی خانه‌های دزفول با روش علمی کری واک انجام شده و به کمک مشاهدات میدانی، پیمایش در بافت و مطالعات کتابخانه‌ای به بررسی محور امنیت پرداخته می‌شود. هم‌چنین آزمون تحقیق شامل محاسبه وزن خانوارها به روش آنتروپی- شانون و سنجش اطلاعات بر اساس مدل تحلیلی ویکور در دو بافت مورد نظر می‌باشد. در نهایت با روش استنتاج منطقی، نتیجه‌گیری شده و راهبردهایی جهت بهبود کیفیت معماری ارائه می‌گردد. تحقیقات نشان می‌دهد که امنیت در مسکن سنتی با ۷۱.۴ درصد بیش از امنیت در مسکن معاصر با ۲۸.۶ درصد نیاز ساکنین را تامین می‌کند. این در حالی است که علی‌رغم وجود برخی از مولفه‌های ایجاد امنیت در مسکن معاصر، شاخص‌های احقاق امنیت در این مسکن به ترتیب شامل آسایش بصری و محیطی، خوانایی فضاها، اقتصاد و درآمد خانوارها، نظارت و مراقبت، محرمیت، ابعاد فضا و ادراک فضا می‌باشد.

واژگان کلیدی: مسکن سنتی، مسکن معاصر، امنیت، دزفول، کری واک.

۱. مقدمه

در طول تاریخ زندگی بشر، مفهوم سکونت، به معنای مکانی برای زیستن و تامین امنیت به حساب آمده است (Rahmania et al. 2015, 234). طراحی فضا و مکان در درک توقعات و نیازهای انسان و ایجاد زمینه پاسخگویی به این نیازها موثر است. از طرفی توسعه جوامع انسانی و تغییر سبک زندگی، بر نحوه طراحی فضای شهری و معماری تاثیر گذاشته و باعث اهمیت این مطلب "محیط علاوه بر عناصر کالبدی شامل پیام‌ها، معانی و رمزهایی است که مردم بر اساس نقش‌ها، توقعات، انگیزه‌ها و دیگر عوامل، آن را رمزگشایی می‌کنند" (Rapaport 1990; Pakzad and Bozorg 2012, 153; Falahat 2006, 58) می‌باشد. تحولات ایجاد شده در دهه‌های اخیر نیز سبب شده تا امکانات جدید شهری و شرایط زیستی افراد، قادر به تامین آرامش و امنیت در محیط‌های مسکونی نباشد (Arian Kian and Mirkatouli 2021, 19). همچنین از بُعدی دیگر می‌توان رشد سریع شهرها را بیان نمود که به واسطه سرعت ساخت، مهاجرپذیری و اختلافات فرهنگی، دچار نابسامانی‌هایی می‌شود. این موضوع در رابطه با ایجاد امنیت نقش قابل توجهی داشته (Mehrafzon et al. 2020) و با کاهش کیفی زیست همراه است. به این ترتیب می‌توان ضرورت پژوهش را در آن دانست که بافت شهری معاصر، فاقد مولفه‌های زیست‌پذیری و وابستگی فرد به مکان مناسب است. از سویی دیگر سنج‌های موثر در کیفیت زیستی و امنیت، با کاهش همراه بوده‌اند (Zarghami and sadat 2016, 70; Häuplik 2011, 6 Seyyedein et al. 2019). این مهم امکان‌پذیر می‌باشد (112). از طرفی دیگر عدم در نظر گرفتن مولفه‌های امنیت در کالبد معماری، مسکن نامناسبی را به وجود آورده و سبب اختلال افراد می‌گردد (Roshanfekar jurshari et al. 2021, 669-670). این موضوع با نارضایتی همراه بوده و در صورت ادامه یافتن، آسیب‌هایی را به وجود می‌آورد. به همین خاطر مطالعات صورت گرفته در این پژوهش ایجاد شده و در تلاش است تا کیفیتی از امنیت را در کالبد جدید شهری ایجاد نماید. همچنین فرض بر آنست که بر اساس تجربه بافت تاریخی، می‌توان مولفه‌هایی جهت بازنگری امنیت در طراحی مسکن معاصر، پدید آورد. همچنین این موضوع در کالبد مسکونی معاصر به سبب شرایط و سریع‌الساخت بودن بافت جدید، برخی از مولفه‌های امنیت را نادیده گرفته است. به همین سبب با شناخت و به کارگیری راهبردهای موثر در آن، می‌توان کیفیت زیست را بهبود بخشید. همچنین امروزه بافت به جای مانده تاریخی، به عنوان سندی مشهود از کالبد مسکونی، کم‌تر به چشم می‌آید و بررسی بناهای آن دوره می‌تواند به فهم روند تغییر ادراک مردم از محیط و تلقی آن‌ها از مکان، کمک نماید. از این رو، هدف پژوهش شناخت ارزش‌های نهفته در مسکن سنتی به کمک مولفه‌های موثر در یک ساختار فرهنگی و ارائه راهبردهایی

جهت بهبود بحران‌های ناشی از امنیت می‌باشد. همچنین پاسخگویی به پرسش‌ها مورد نظر می‌باشد. چه مولفه‌هایی را می‌توان بر ایجاد امنیت در مسکن دزفول موثر دانست؟ بر اساس مولفه‌های موثر در امنیت چه راهبردهای جهت ایجاد بناهای معاصر می‌توان پیشنهاد داد؟ به همین خاطر پژوهش حاضر علاوه بر آن‌که به حوزه بافت شهری توجه دارد؛ اما جهت کنترل متغیرهای تحقیق بر عنصر مسکن متمرکز شده است.

۲. پیشینه امنیت در معماری

قاضی‌زاده (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «بازخوانی هویت معماری مسکونی ایران، در ظرف زمان و مکان» بیان می‌کند که دو شاخص امنیت و آرامش در شکل‌گیری هویت ویژه مسکن در بافت تاریخی، نقشی برجسته دارد. ضرغامی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی تطبیقی شاخصه‌های مسکن ایرانی- اسلامی با مسکن آپارتمانی امروز پرداخته و بیان می‌دارند که مهم‌ترین شاخص برای ساکنین جهت نیازهای زیستی، امنیت است. پاک‌نژاد در مقاله‌ای با عنوان «برنامه‌ریزی فضاهای امن شهری با رویکرد CPTED» بیان می‌دارد که با استفاده از این مدل می‌توان به شکل بهینه در تامین فضای امن موفق بود. یافته‌ها نشان می‌دهند که شاخص امنیت در محلات تاریخی با مولفه‌های کالبدی، عملکرد فضا و ادراکی، رابطه‌ی معنی‌دار دارد. ایزدی و همکاران (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان «ارتقای احساس امنیت در فضاهای عمومی با بهره‌گیری از طراحی شهری» به این نتیجه رسیده است که ایجاد امنیت در فضاهای شهری باعث تبدیل کردن آن فضا به مکانی است که ساکنین در آن دارای رضایتمندی خواهند بود و این موضوع با شاخص‌های فیزیکی و کالبدی، عملکرد و تامین نیازهای فیزیکی و ابعاد ادراکی و روانی تحقق خواهد یافت. شاهچراغی و همکاران (۱۳۹۵) در کتابی با عنوان «محاط در محیط» بررسی ابعاد امنیت را در مطالعه شاخص‌هایی موثر چون فرم و اندازه فضا، آسایش محیطی، عملکرد فضا و ایجاد آسایش ناشی از آن، حس تعلق خاطر به فضا و اقتصاد می‌دانند. جلالیان و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «تدوین مدلی مفهومی از عوامل محیطی موثر بر امنیت مجتمع‌های مسکونی» بیان می‌دارد که عوامل موثر در ایجاد امنیت با معیارهایی چون اجتماع؛ کالبد؛ اقتصاد وجود دارد. تحقیقات مورد بررسی نشان می‌دهد که امنیت یکی از معیارهای تاثیرگذار بر کیفیت سکونت بوده و در مسکن سنتی به عنوان مفهومی ارزشمند به کار رفته‌اند. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهند که مطالعه در حوزه مسکن تاریخی و معاصر و مقایسه آن‌ها با یکدیگر سبب ایجاد معماری بهینه، تاثیرگذار، معنی‌دار و ایمن خواهد شد. لذا می‌توان با بهره‌مندی از شاخص‌های متناسب با محدوده جغرافیایی و تنظیم مدلی جدید جهت سنجش امنیت اقدام نمود. بنابراین می‌توان بیان کرد که در این پژوهش تلاش بر آن

ایجاد گردد. همچنین مولفه‌های فضای قابل دفاع را در اقلیم‌پذیری، همسایگی، نظارت و کنترل می‌داند (Crowe 2000). گری کلوند در رابطه با امنیت بیان می‌کند که اندازه، مقیاس فضا، تراکم خانه و تعداد سکنه با میزان مسئولیت ساکنین در قبال محیط موثر بوده و باعث ایجاد امنیت می‌گردد (Jalalian and et al. 2016). با توجه به مولفه‌های مورد بررسی، می‌توان بیان کرد که جنبه‌های امنیت دارای ابعاد کلان شرایط کالبدی، میزان عملکرد، اقتصاد، مباحث ادراک و روان افراد می‌باشد.

۳. بستر تحقیق

محل‌های بافت معاصر و تاریخی شهر دزفول طبق وزن‌دهی صورت‌گرفته در روش تحقیق، ارزش‌گذاری و انتخاب شده‌اند. بناهای تاریخی شامل محل‌های قلعه، مسجد، میاندرد، شاهرکن‌الدین، پولادیان، مقدسیان و غیره‌اند. همچنین خانه‌ها شامل تمام آثار به‌ثبت رسیده در سازمان میراث‌فرهنگی بوده که با کالبدی قابل سنجش در بافت سنتی همانند نگینی از معماری گذشته می‌درخشند. از سویی بناهای موردنظر در بافت معاصر از میان محل‌های نوساز و جدید انتخاب شده که با وسعتی زیاد نسبت به سایر بافت‌ها می‌باشند.

۴. روش‌شناسی و روند علمی پژوهش

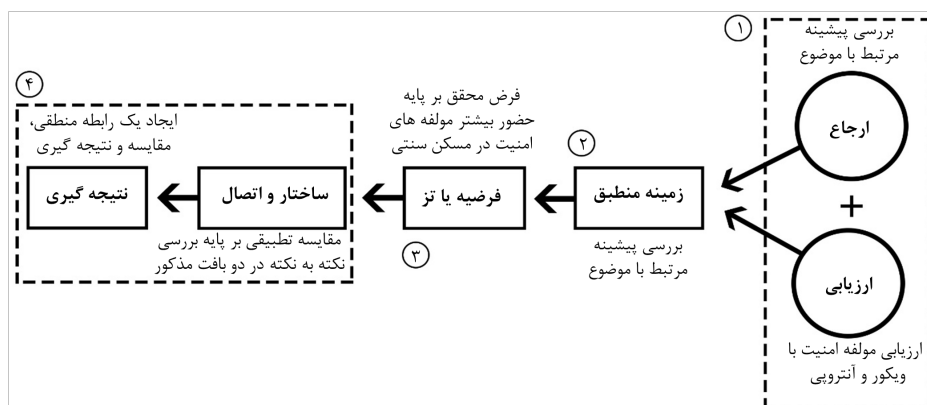
تطبیق و همسنجی در باب یک موضوع علمی بر اساس قیاس و سنجش صورت می‌گیرد که مفاهیمی چون تفاوت و شباهت را به‌دنبال دارد. پژوهشگر در تطبیق یک موضوع در زمینه‌های مختلف به بررسی و نقد موارد موردتطبیق پرداخته و سپس نتیجه‌گیری می‌نماید (Piravivanak 2016). یکی از روش‌های علمی مقایسه تطبیقی یک مفهوم در دو دوره مختلف، روش کری واک^۵ است. مراحل این روش شامل چارچوب ارجاع، بنیاد یا زمینه‌تطبیق، فرضیه یا تز، ترتیب ساختاری و اتصال دو موضوع مورد تطبیق می‌باشد که در شکل ۱ تبیین شده است.

است تا با یک روش هدفمند به تبیین مولفه‌های موثر بر امنیت اشاره گردد. سپس با مقایسه تطبیقی میان دوره‌های معاصر و سنتی به تغییرات ایجادشده و تبیین مصداق‌های امنیت بر پایه مولفه‌های موثر پرداخته شود.

۲-۱- مبانی نظری امنیت در معماری

جان لنگ در مدل نیازهای انسانی، سلسله‌مراتب و روابط بین نیازها را در قالب دسته‌بندی‌های مختلف بررسی کرده و امنیت را به عنوان یکی از نیازهای اساسی قرار داده است. همچنین بر اساس نظریه‌ها، امنیت دارای اهمیت ویژه‌ای است و شامل دو بُعد عینی (مولفه‌های کالبدی و فیزیکی) و ذهنی (مولفه‌های اجتماعی) می‌باشد (Shawket 2019). این موضوع به مولفه‌های خاص خود تقسیم‌بندی شده و به طور کلی می‌توان آن را به تصویر عینی-ذهنی، ارتباطات اجتماعی و تسهیلات، خدمات عمومی تقسیم‌بندی نمود. از سویی شناخت و تلقی جمعی، از امنیت و میزان دستیابی در محیط‌های شهری و کالبد معماری از دغدغه‌های اصلی متولیان شهری و معماران محسوب می‌گردد. به همین خاطر سنجش امنیت وابسته به رویکردی است که محقق به واسطه آن سطحی مناسب از امنیت را ایجاد می‌نماید. همچنین امنیت در معماری مسکونی با درنظر گرفتن مفاهیم آن در طراحی به‌صورت مناسب و هدفمند سبب ایجاد محیطی می‌شود که مجال ترس از جرم و تبهکاری را کاهش داده و کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشد (Motalebi and khodadadi 2016, 68). الیزابت وود^۱ در رابطه با امنیت بیان می‌کند که تسهیلات رفاهی در ایجاد امنیت بسیار موثر می‌باشد. جین جیکبز^۲ معتقد است که فضاهای شهری باید دارای پویایی بوده و منجر به فعالیت‌های اجتماعی گردند که به‌واسطه تنوع کاربری‌ها و اختلاط آن‌ها ایجاد می‌گردد (Jacobs 1961). ری جفری^۳ بیان می‌دارد که با طراحی درست فضاهای مسکونی و محیط‌های مربوط به آن، می‌توان از جرم و ناامنی جلوگیری نمود. همچنین با ایجاد شرایط روحی مناسب برای افراد می‌توان از ناامنی جلوگیری کرد (Rahmat 2012). اسکار نیومن^۴ اعتقاد دارد که فضای مسکونی باید قابل دفاع باشد تا محیطی ایمن

شکل ۱: چارچوب نظری پژوهش

فلاح، مونتگومری، دیوید کانتر و غیره می‌باشد (Allei et al. 2021, 8-9; Ebrahim besabi and Kamran kasmaei 2020, 185-18; Shahcheraghi and bandarabadi 2017, 66; Roshanafkar Jourshari et al. 2020). مولفه‌های بررسی شده با تطبیق یافتن در مسکن دزفول، بخشی از مولفه‌های پژوهشی را ایجاد کرده‌اند. همچنین بخش دیگر مولفه‌ها تحت تاثیر مشاهدات میدانی و عوامل موثر در ساختارهای سازنده کالبد مسکونی می‌باشد. در نهایت با تجمیع مولفه‌ها و دسته‌بندی آن‌ها، مدل اولیه شکل گرفته و پس از ارزشگذاری جهت یک مقایسه تطبیقی و به عنوان مدل نهایی، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مرحله نخست روش کروی‌واک به چارچوب ارجاع پرداخته و مفاهیمی که قرار است مورد مقایسه قرار گیرند؛ طبق پیشینه و چارچوب‌های نظری تبیین می‌کند. این مرحله گامی آغازین محسوب شده و به عنوان زیربنا، در نظر گرفته می‌شود. در این مرحله پیشینه و مبانی نظری، مورد بررسی قرار گرفته و چارچوب ارجاع را تعیین می‌کند. اطلاعات به‌دست آمده از چارچوب ارجاع سبب شکل‌گیری مدل سنج‌های موثر در امنیت کالبد معماری و تطبیق امنیت در مسکن می‌گردد. نظریه‌پردازان و محققینی که در این زمینه مطالعاتی را ارائه کرده‌اند شامل الیزابت‌وود، جین‌جیکبز، ری‌جفری، اسکارنیومن، گری‌کلوند، جرج‌کلینگ و ویلسون، گرانداند،

جدول ۱: ابعاد سنجش امنیت در یک فضای مسکونی

ابعاد کلان امنیت			
کالبد معماری	عملکرد فضاها	اقتصاد ساکنین	ادراک روانی و اجتماعی افراد

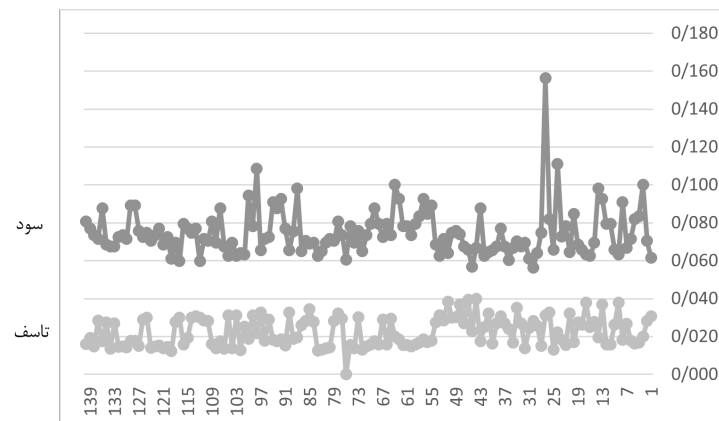
(برگرفته از (Jalalian and et al. 2016; Allei et al. 2021; Ebrahim besabi and Kamran kasmaei 2020

نظارت در فضا؛ تاثیر نور بر مراقبت و کنترل فضا؛ اثر اقتصاد بر میزان امنیت‌خاطر ساکنین؛ تجهیزات ایمنی و ایجاد امنیت‌خاطر ساکنین؛ تاثیر فضا بر دل‌بستگی به آن در افراد؛ میزان تجربیات مثبت و تاثیر آن بر حس امنیت. ب- تشکیل ماتریس بر اساس داده‌ها: در این مرحله، داده‌های اولیه بر اساس مقدار عددی طیف لیکرت و به‌صورت عدد صحیح تعیین شده‌اند. همچنین بر مبنای این اعداد ماتریس دو بُعدی تشکیل شده تا در مرحله بعد به صورت بی‌مقیاس شده بتوان فرآیند ارزشگذاری را انجام داد. پ- بی‌مقیاس‌سازی ماتریس: به منظور قابل مقایسه شدن داده‌های مختلف (به لحاظ واحد اندازه‌گیری)، باید از بی‌مقیاس‌سازی استفاده کرد. با این روش مقادیر عددی بدون بُعد شده و جمع‌پذیر می‌شوند. روش بی‌مقیاس‌سازی با استفاده از فرمول خطی صورت گرفته که در آن درایه متناظر در ماتریس اولیه بر مجموع عناصر ستون متناظر و با فرمول محاسبه می‌گردد.

در این مرحله جهت سنجش مولفه‌های کالبدی از روش ویکور استفاده شده است که پژوهشگران مولفه‌های امنیت را با این روش ارزشگذاری کرده‌اند. روش ویکور برای حل مسایل تصمیم‌گیری چند معیاره بوده و هدف آن انتخاب بهترین گزینه بر اساس نزدیکترین جواب ممکن به جواب ایده‌آل است (Amiri 2007, 171).

الف- معرفی مولفه‌های موثر در ایجاد امنیت مسکن: شناسایی و تشخیص فضاها؛ مسیریابی و خوانایی فضاها؛ تاثیر ابعاد مسکن بر میزان امنیت؛ تاثیر حجم فضا بر امنیت‌خاطر؛ تعدد فضا در زمان نیاز و ایجاد حس امنیت؛ تاثیر ابعاد فضا بر شخص در زمان تنهایی؛ تاثیر نور طبیعی بر میزان امنیت‌خاطر افراد؛ تاثیر نور مصنوعی بر ایجاد امنیت‌خاطر؛ میزان آلودگی صوتی و دیداری؛ تاثیر نمای مسکونی بر میزان امنیت؛ میزان حریم در فضای خصوصی؛ میزان حریم در تمام فضاها؛ مسکونی؛ میزان امنیت‌خاطر از حریم در فضاها؛ عمومی؛ امنیت‌خاطر افراد از میزان

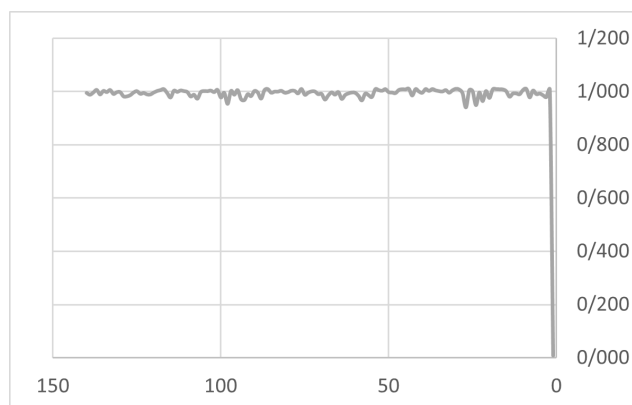
شکل ۲: میزان سود و تاسف در خانوارها

ث- محاسبه وزن به روش آنتروپی - شانون: وزن دهی نمونه‌ها در این مرحله به روش آنتروپی صورت گرفته است. این روش شامل سه مرحله بهنجارسازی ماتریس فراوانی؛ محاسبه بار اطلاعاتی مقوله و در نهایت با استفاده از بار مقوله و ضریب اهمیت مقوله‌های دارای بار اطلاعاتی بیش‌تر، محاسبه می‌گردد. همچنین با توجه به شکل ۳ می‌توان بیان کرد که بیش‌ترین وزن، مربوط به نمونه ۴۴ بوده و کم‌ترین متعلق به نمونه ۱ می‌باشد.

ت- میزان سود و تاسف: میزان عددی بهترین (سود) و بدترین (تاسف)، در جامعه نمونه بررسی می‌شود. پس از آن بیش‌ترین و کم‌ترین مقدار تعیین می‌گردد که با (f^{\max}) و (f^{\min}) نشان داده می‌شود. نمودار شکل ۲، نشان می‌دهد که با توجه به مقدار سود (بهترین) مسکن ۳۰ به‌عنوان نمونه منفی و مسکن ۲۷ به‌عنوان نمونه مثبت در نظر گرفته شده است. همچنین با توجه به مقدار تاسف (بدترین) مسکن ۷۶ به‌عنوان نمونه مثبت و مسکن ۴۴ به‌عنوان نمونه منفی می‌باشد.

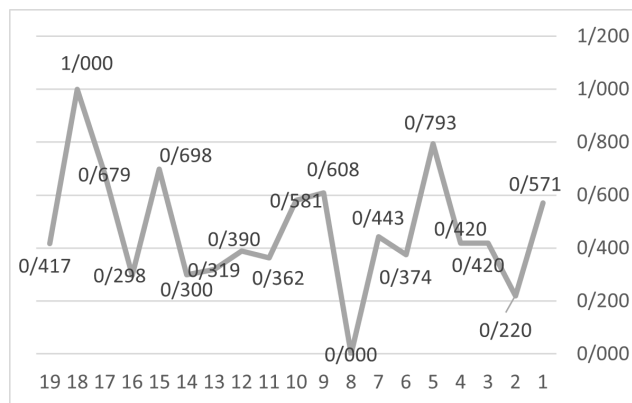
شکل ۳: میزان سود و تاسف در خانوارها

گزینه ایده‌آل مثبت می‌باشد.
چ- تعیین مقادیر Q در هر معیار: Q_i شاخص ویکور بوده و ارزش گزینه نام را بیان می‌کند و برای هر معیار با استفاده از رابطه مربوطه محاسبه می‌شود.

ج- محاسبه سودمندی (S) و تاسف (R) در معیارهای امنیت: سودمندی (S) نشان‌دهنده فاصله نسبی گزینه مورد نظر از گزینه ایده‌آل مثبت بوده و تاسف (R) تاسف بیانگر حداکثر نارضایتی از گزینه مورد نظر نسبت به

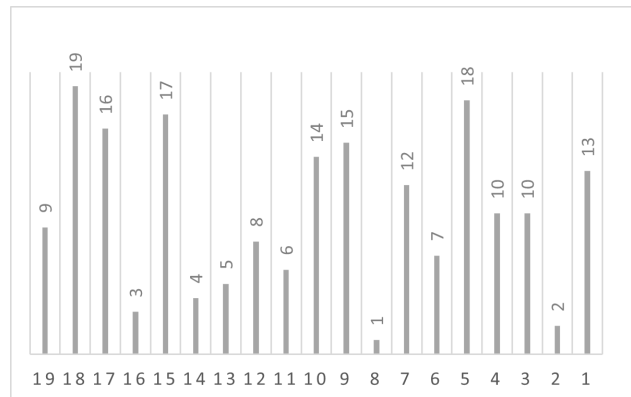
شکل ۴: مقدار Q در تحلیل ویکور بر اساس معیارها

و ارزشگذاری مولفه‌ها بر اساس مقدار Q محاسبه شده و مقادیر آن به ترتیب صعودی بر اساس مقدار عددی در شکل ۵ مشخص شده‌اند. کم‌ترین مقدار Q رده ۱ (مناسب‌ترین درجه) و بیش‌ترین مقدار آن رده آخر (نامناسب‌ترین درجه) را به خود اختصاص می‌دهد.

با توجه به شکل ۴ می‌توان بیان کرد که معیار ۸ دارای کم‌ترین مقدار Q و معیار ۱۸ بیش‌ترین مقدار Q را دارد. لازم به ذکر است که مناسب‌ترین رتبه مربوط به معیاری می‌باشد که کم‌ترین مقدار Q را دارد.
ح- ارزش‌گذاری معیارها بر اساس Q: رتبه‌بندی

شکل ۵: رتبه‌بندی معیارها در تحلیل ویکور

مدل سنجش‌های موثر در میزان امنیت فضاها تنظیم شده که در جدول ۲ قابل بررسی است. در این مدل مولفه‌های نامطلوب حذف گردیده و مولفه‌های تاثیرگذار در خانه‌های تاریخی و معاصر، مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

با ارزش‌گذاری و رتبه‌بندی به روش ویکور، معیارهای مناسب و نامناسب قابل تشخیص بوده و می‌توان بر اساس معیارهای تاثیرگذار به بررسی خانه‌ها پرداخت. همچنین با توجه به ارزش‌گذاری مولفه‌های سنجش امنیت در مسکن،

جدول ۲: سنجش‌های موثر امنیت در مسکن معاصر و سنتی دزفول

معیار جدید	کلان	معیار جدید	کلان	معیار جدید	خرد
میزان حریم در فضاهای خصوصی	عملکرد	شناسایی آسان	فرم فضا	میزان حریم در تمام فضاهای مسکونی	نفوذپذیری (حریم)
میزان امنیت‌خاطر از حریم در فضا	نظارت و مراقبت	تاثیر ابعاد مسکن بر میزان امنیت	اندازه	میزان امنیت‌خاطر از حریم در فضا	میزان امنیت‌خاطر افراد از میزان نظارت در فضاها
اثر اقتصاد بر میزان امنیت خاطر ساکنین	درآمد خانوار	تاثیر ابعاد فضا بر شخص در زمان تنهایی	کالبدی	تجهیزات ایمنی و ایجاد امنیت افراد	ایمنی تجربه
میزان تجربیات مثبت	تجربه	تاثیر نور مصنوعی بر ایجاد امنیت خاطر	آسایش	میزان آلودگی صوتی و دیداری	تاثیر نمای مسکونی بر میزان امنیت

(برگرفته از: Roshanafkar 2017; Shahcheraghi and Bandarabadi 2017; Kamraee and Kamraee 2020; Kamraee and Kamraee 2020)

مرحله دوم با عنوان بنیاد و زمینه تطبیق می‌باشد که دلایل و بنیاد مورد نظر پژوهشگران در باب انتخاب موارد موردقیاس، اهمیت پیدا می‌کند. در این پژوهش مقایسه تطبیقی بافت معاصر و تاریخی تحت تاثیر سطح کیفی متفاوت در زندگی افراد می‌باشد. کیفیت زیستن حتی در شهرهایی با پیشینه تاریخی ارزشمند در سطوحی مختلف است. به همین خاطر رضایتمندی ساکنین و پرسش از آن‌ها، مورد اهمیت می‌باشد. لذا پرسش‌نامه‌ای طبق مولفه‌های امنیت تنظیم شده که به ساکنین داده

شده است تا سطح کیفی و رضایتمندی از خانه‌های دو بافت مذکور سنجیده شود. جمعیت هدف بر اساس نمونه‌گیری کوکران، ۷۰ خانوار با تجربه‌ی زندگی در بافت تاریخی و ۷۰ خانوار در بافت معاصر می‌باشد. اعتبار درونی پرسش‌نامه بر اساس آلفای کرونباخ سنجیده شده و پایایی آن تعیین گردیده است. همچنین محاسبه آلفای کرونباخ به کمک نرم‌افزار مینی‌تب صورت گرفته است که در جدول ۳ قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۳: محاسبه آلفای کرونباخ

مسکن سنتی		مسکن معاصر	
تعداد	آلفا	تعداد	آلفا
۷۰	۰.۸۰۳۱	۷۰	۰.۸۱۷۴

میزان امنیت در مسکن دزفول، گویای انجام شدن این مرحله در مقاله حاضر است که با توجه به یافته‌های پژوهش و روش استدلال منطقی، به تبیین و تفسیر موضوع پرداخته است.

۵. تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

مولفه‌هایی که بر اساس مدل تنظیم شده‌اند شامل شناسایی و مسیریابی فضاها، تأثیر ابعاد و حجم فضا بر امنیت‌خاطر افراد در شرایط مختلف جمعی و فردی، تأثیر نور طبیعی و مصنوعی در محیط، آلودگی‌های صوتی و دیداری، میزان حریم خصوصی و عمومی مسکن، امنیت‌خاطر افراد از میزان نظارت و مراقبت ایجادشده در مسکن، اقتصاد و درآمد خانوار بر امنیت‌خاطر افراد، از معیارهای ارزشمند در تحلیل میزان امنیت در بناهای مسکونی دزفول محسوب شده که قابل‌تعمیم به سایر شهرها می‌باشد. همچنین در جدول ۴ میزان موافقت پاسخ‌دهندگان به هر معیار به تفکیک دوره تعیین و در نهایت نتیجه‌گیری می‌شود.

فرضیه یا تز به عنوان مرحله سوم روش کروی‌واک در نظر گرفته می‌شود. این مرحله به چگونگی ارتباط و حلقه‌های اتصال میان موضوع مورد تطبیق می‌پردازد. فرض محققین بر آن است که میزان به‌کارگیری مولفه‌های موثر در امنیت مسکن تاریخی، بیش از معاصر می‌باشد. به همین خاطر به بررسی این موضوع و شناخت مولفه‌های موثر در بافت تاریخی پرداخته شده و مقایسه تطبیقی میان دو دوره صورت می‌گیرد.

مرحله چهارم کروی‌واک، ترتیب ساختاری می‌باشد که در آن بدنه اصلی مقاله شکل می‌گیرد. ترتیب ساختاری در دو روش، متن به متن و یا نکته به نکته صورت می‌پذیرد که در پژوهش حاضر از روش نکته به نکته و بر اساس مولفه‌های ایجاد امنیت، بررسی صورت گرفته است. این مولفه‌ها در مسکن معاصر و تاریخی گاه در تقابل با یکدیگر می‌باشند. به همین سبب در بخش یافته‌های پژوهش به صورت نکته به نکته، بررسی امنیت صورت گرفته است.

اتصال دو موضوع مورد تطبیق، مرحله پایانی کروی‌واک محسوب شده که در آن پژوهشگران با ایجاد رابطه‌ای منطقی میان گزاره‌های مورد تطبیق، به تبیین و تفسیر می‌پردازند. نتیجه‌گیری انجام‌شده از مقایسه تطبیقی

جدول ۴: نتیجه پاسخ‌نامه ساکنین در مسکن معاصر و سنتی دزفول بر اساس متغیرهای تحقیق

ردیف	معیار	زمان	موافقت	ردیف	معیار	زمان	موافقت
۱	خوانایی و مسیریابی فضاها	معاصر	۹۰٪	۵	میزان نظارت و مراقبت	معاصر	۵۲٫۸٪
		سنتی	۸۶٫۵٪			سنتی	۱۱٫۴٪
۲	ابعاد و حجم فضا	معاصر	۶۶٫۴۵٪	۶	میزان درآمد و اقتصاد خانوارها	معاصر	۴۱٫۴٪
		سنتی	۸۹٫۳٪			سنتی	۶۱٫۵٪
۳	آسایش‌بصری	معاصر	۴۱٫۴٪	۷	میزان تجربیات از فضا و تأثیر آن بر امنیت	معاصر	۴۸٫۶٪
		سنتی	۸۴٫۳٪			سنتی	۷۱٫۴٪
۴	میزان حریم در فضاها	معاصر	۵۷٫۱٪				
		سنتی	۷۹٫۵٪				

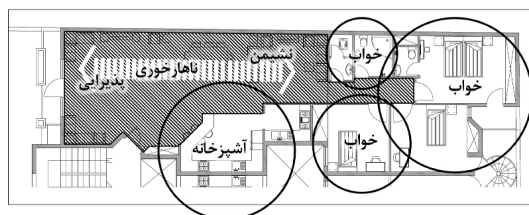
مقدار درصد موافقت بر اساس پاسخ مثبت خانوارها نسبت به معیار تعیین شده بوده که به تفکیک دوره در جدول فوق ارائه شده است. همچنین معیارهای بررسی شده بر

اساس تجمیع معیارهای خرد شکل گرفته‌اند که می‌توان آن‌ها را در ۷ معیار مورد بررسی قرار داد.

جدول ۵: الگوهای ایجاد امنیت خاطر از مسکن در دوره‌های سنتی و معاصر

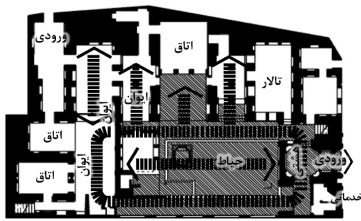
۱. خوانایی و مسیریابی فضا

دوره مسکن: معاصر

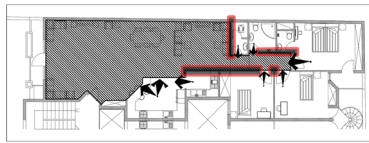
توضیح الگو: دسترسی آسان به فضاهای مختلف که با چیدمان متفاوت فضا نسبت به معماری سنتی ایجاد شده‌اند و حول محوری خطی، شکل می‌گیرند. همچنین این موضوع باعث ایجاد بالاترین خوانایی در مسکن معاصر شده است.

دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: وجود دسترسی‌های مختلف به فضاهای مقصد (اتاق‌ها، تالار و غیره) که با سلسله‌مراتب دسترسی همراه بوده و باعث کاهش خوانایی می‌شود.

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: از عواملی که سبب خوانایی فضا در مسکن معاصر شده است؛ کاهش جداره‌ها و افزایش دید ناظر در برخی از قسمت‌ها می‌باشد.

دوره مسکن: سنتی

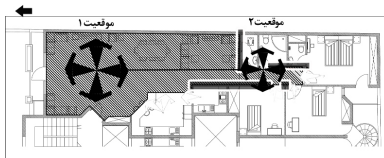

توضیح الگو: در مسکن سنتی به دلیل وجود جداره‌های بیش‌تر و تفکیک فضاها، خوانایی آن کاهش یافته و ناظر برای درک فضاها باید در موقعیت‌های مختلفی از مسکن قرارگیرد.

دوره مسکن: سنتی

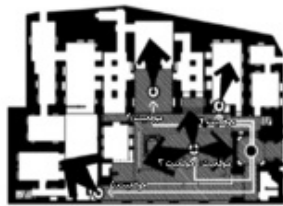
توضیح الگو: باتوجه به تفکیک مناسب فضاهای مسکن و عدم امکان دید مستقیم ناظر به عرصه‌های مختلف، میزان حریمیت در این نوع مسکن را افزایش داده است.

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: با توجه به موقعیت قرارگیری ناظر در مسکن معاصر، دسترسی و تشخیص فضا بسیار سریع و آسان صورت می‌گیرد.

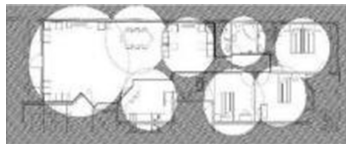
دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: تعدد موقعیت‌های قرارگیری ناظر در قسمت‌های مختلف مسکن و الزام جهت حضور در موقعیت، برای تشخیص فضا سبب کاهش خوانایی در مسکن سنتی شده است.

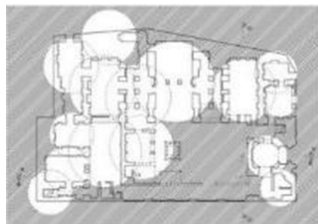
۲. ابعاد و حجم فضا

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: کاهش گونه‌های فضایی و اختصاص دادن آن‌ها برای عملکردی خاص سبب محدودیت در فضاها شده و اندازه آن برای گروه‌ها با عملکردی تعیین شده می‌باشد.

دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: تعدد فضا و چندعملکردی بودن آن در مسکن سنتی باعث می‌شود تا در زمان ازدحام جمعیت و خلوت، نیازهای کاربران برطرف شده و امنیت‌خاطر جهت تامین فضا وجود داشته باشد.

۳. آسایش بصری و محیطی

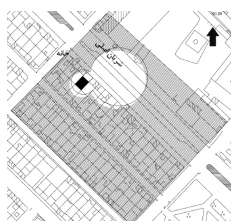
دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: در مسکن معاصر به دلیل وجود الگوهای مختلف هندسی، مصالح و رنگ‌های غیرمرتبط، چینش مختلف فضاها، خط آسمان نامناسب و غیره، آشفتگی در منظر شهری را ایجاد کرده است.

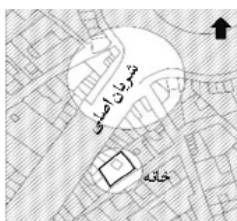
دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: در مسکن سنتی با ایجاد هماهنگی میان عناصر تشکیل‌دهنده کالبد (مصالح مشترک، تزئینات یکپارچه، خط آسمان مناسب، مفاهیم مشترک در معماری فضاها و غیره) علاوه بر ایجاد تنوع، دارای هماهنگی نیز می‌باشند.

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: در بافت معاصر باقرارگیری مسکن در شریان‌های پرازدحام و شلوغ از آرامش ساکنین کاسته شده و کاربری‌های تجاری، اداری، مسکونی و غیره در کنار یکدیگر سبب آشفتگی بصری نیز می‌شوند.

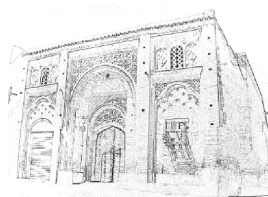
دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: در بافت سنتی به دلیل درنظر گرفتن موقعیت مناسب مسکن و مجزا از سایر کاربری‌ها که به دور از شلوغی می‌باشد؛ سبب آرامش در ساکنین شده و افراد در محیطی با فعالیت‌های ویژه، زندگی می‌کنند. علاوه بر آن قرارگیری پوستهای تجاری در پیرامون بافت مسکونی، آشفتگی بصری و تداخل با سایر کاربری‌ها را کاهش و آرامش را به دنبال دارد.

دوره مسکن: معاصر

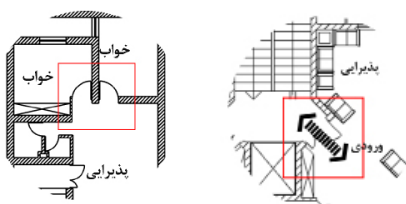
توضیح الگو: عدم توجه به نمای همجوار، تزئینات معماری و سایر عناصر کالبدی، مسکن معاصر با عدم آسایش دیداری همراه‌اند.

دوره مسکن: معاصر

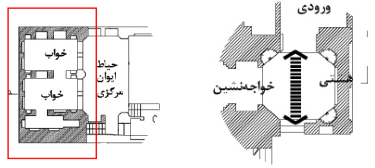
توضیح الگو: وجود تزئینات آجری یکپارچه و توجه به نماهای همجوار در مسکن سنتی سبب ایجاد آسایش بصری شده است. همچنین استفاده از آجر در تمام بافت و تزئینات همگون، باعث هماهنگی و نظم در سازماندهی بصری نمای بافت سنتی می‌شود.

۴. نفوذپذیری و حریم

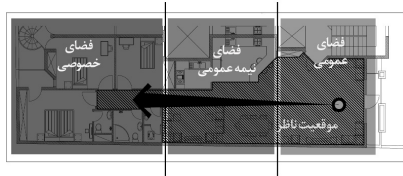
دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: عدم توجه به سلسله‌مراتب و دسترسی کاربران به فضاهای مهم مسکونی بدون هیچ‌گونه آمادگی و تغییر در مفاهیم چیدمان فضاها، میزان محرمیت در معماری مسکونی معاصر کاهش یافته است.

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: توجه به سلسله مراتب فضاهای مختلف مسکونی، قرارگیری فضاهای خصوصی در طبقات انتها و تفکیک فضا، باعث افزایش حریم در مسکن سنتی شده است.

دوره مسکن: معاصر

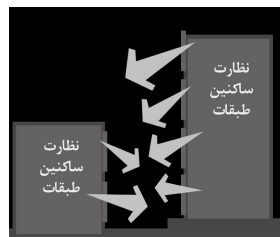
توضیح الگو: با توجه به دید مستقیم ناظر در تمام عرصه‌های عمومی، نیمه عمومی و خصوصی و همچنین ادغام آن‌ها در برخی از معماری‌های مسکونی معاصر، میزان محرمیت فضاها کاهش یافته است.

دوره مسکن: سنتی

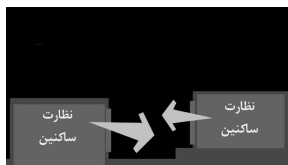
توضیح الگو: با توجه به تفکیک مناسب فضاهای مسکن و عدم امکان دید مستقیم ناظر به عرصه‌های مختلف، میزان محرمیت در این نوع مسکن افزایش یافته است.

۵. نظارت و مراقبت

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: با وجود تراکم بالا در مسکن و تسلط ساکنین بر شریان‌ها، میزان نظارت و مراقبت محیطی افزایش یافته و سبب آسایش عابری بیرون از خانه می‌شود.

دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: کاهش تراکم نسبت به سطح اشغال و عدم تسلط ساکنین بر محیط سبب کاهش مراقبت از محیط می‌شود.

۶. درآمد و اقتصاد

دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: سطح درآمد خانوارهای ساکن در مسکن سنتی به نسبت معاصر پایین‌تر است. با این حال رضایتمندی در این دوره بیش‌تر می‌باشد. این موضوع به آن دلیل است که سطح درآمد و تامین نیازهای روزمره مردم با یکدیگر هماهنگ بوده و از طرفی سطح اقتصادی خانوارها نزدیک به یکدیگر می‌باشد.

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: سطح درآمد در این دوره بالاتر رفته و اختلاف طبقات افراد بسیار زیاد شده است. این موضوع در معماری با مسکن‌هایی غیرمنسجم همراه بوده که باعث عدم رضایتمندی در خانه‌ها شده است.

۷. تجربه فضا

دوره مسکن: سنتی

توضیح الگو: با وجود خاطرات مثبت از محیط‌های مسکن سنتی، رضایتمندی در این دوره بیش از مسکن معاصر می‌باشد. این موضوع به آن دلیل است که فضاهای جمعی و ارتباط اجتماعی مورد اهمیت بوده و تجربیات خاطرانگیزی از محیط مسکونی را ایجاد نموده است.

دوره مسکن: معاصر

توضیح الگو: کاهش کیفی فضاهای جمعی در مسکن معاصر سبب کاهش تجربیات مثبت در محیط‌های مسکونی شده است. به همین خاطر رضایتمندی از این معیار در مسکن معاصر کاهش یافته است.

را تامین نماید.

- تنوع فضایی در مسکن معاصر بر مبنای تنوع در اندازه فضاها تامین گردد و اندازه فضا متناسب با عملکرد آن تعیین شود.

- جداره، فرم و سازماندهی فضاهای مسکونی به نحوی باشد که از شریان‌های اصلی دور بوده و باعث کاهش آلودگی صوتی گردد.

- اصول کالبدی باید در سیمای معماری مسکونی در نظر گرفته شده و با ساختمان‌های مجاور خود به لحاظ مصالح، فرم و اندازه، هماهنگی لازم را داشته باشد و خط آسمانی مناسب را ایجاد کند. این موضوع سبب می‌شود تا در میان منظر شهری، همگونی نیز ایجاد گردد.

- عرصه‌بندی فضاهای مسکونی به لحاظ محرمیت رعایت گردد و سلسله‌مراتب دسترسی به فضاهای مختلف در نظر گرفته شود.

- نور روز می‌بایست به گونه‌ای باشد که تمامی فضاهای مسکن، به صورت یکسان از آن بهره‌مند شوند.

- بهره‌مندی از عناصر کالبدی مانند پیرنشین، فضای نیمه‌باز، عناصر منظر (حوض و غیره) در معماری سنتی که علاوه بر تامین نیاز عملکردی، سبب ادراک مطلوب فضا می‌شود.

علی‌رغم تمام موارد فوق می‌توان عدم وجود خوانایی مکان در مسکن سنتی و نظارت در شریان‌ها را به عنوان موارد موثر بر کاهش سطح امنیت مسکن سنتی نیز قلمداد نمود که در طرح‌های مرمت شهری می‌توان با تکیه بر آن، چشم‌اندازش را جهت بخشید. بر اساس تحقیق مشخص می‌شود که شاخص‌های احقاق امنیت در مسکن سنتی دزفول به ترتیب اهمیت، شامل آسایش بصری و محیطی، خوانایی فضاها، اقتصاد و درآمد خانوارها، نظارت و مراقبت، محرمیت، ابعاد فضا و ادراک می‌باشد.

با توجه به جدول ۵ می‌توان بیان نمود که سطح کیفی فضاهای مسکونی در دوره‌های مختلف، متفاوت است. همچنین مولفه‌های بررسی شده که باعث اختلاف سطح شده‌اند؛ بیانگر آن‌اند که مسکن سنتی در مولفه‌های ابعاد و حجم فضا، آسایش بصری و محیطی، نفوذپذیری و حریم، اقتصاد و درآمد، تجربه‌های مثبت از سطوح کیفی بالاتری برخوردار می‌باشد. از سویی سطح کیفی مولفه‌های خوانایی فضا، نظارت و مراقبت در مسکن معاصر بیش از مسکن سنتی می‌باشد.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

طبق بررسی‌های صورت‌گرفته در مبنای نظری می‌توان امنیت را در دو بُعد عینی و ذهنی در نظر داشت که در مقایسه‌ای تطبیقی بیانگر ماهیت و میزان تاثیر هر معیار می‌باشد. از این‌رو رضایتمندی ناشی از امنیت با توجه به معیارهای موثر در پاسخ به نیاز کاربران، مسکن سنتی حدود ۷۱.۴ درصد و معاصر ۲۸.۶ درصد را تامین می‌کند. لازم به ذکر است که درصدی از مولفه‌های امنیت خانه‌های دزفول نیز در کالبد معاصر وجود دارد. به همین خاطر توجه به آن‌ها نیز مورد اهمیت می‌باشد. از این‌رو با تجمیع و قرارگیری جنبه‌های مختلف امنیت در معماری، می‌توان محیطی مطلوب و باکیفیت را برای ساکنین ایجاد نمود که با کاهش جرم و تبه‌کاری به گسترش فعالیت‌های متاثر از محیط‌های معماری منجر گردیده و آسایش افراد را به دنبال خواهد داشت. بر این اساس می‌توان راهبردهایی جهت ارتقای مسکن معاصر دزفول بر مبنای تجربیات کالبد سنتی و یافته‌های به‌دست آمده از پژوهش را به قرار زیر صورت‌بندی نمود.

- ورودی ابنیه می‌بایست به گونه‌ای باشد که علی‌رغم از بین بردن خوانایی موجود در مسکن معاصر، حریم داخلی

پی‌نوشت

1. Elisabeth Wood
2. Jan Jacobs
3. Cray Jeffery
4. Oscar Newman

۵. این روش بر مبنای پنج عامل و به گونه‌ای منسجم و منطقی مواد خام و شباهت‌ها و تفاوت‌ها را در یک ساختار روشمند و قابل توضیح ارائه می‌دهد (Piravivanak 2016).

$$6. \bar{n}_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sum x_{ij}}$$

فهرست منابع

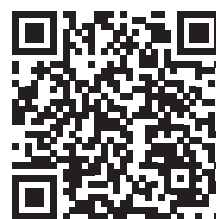
- Allaei, Amir Ali, Seyyed Abbas Yazdanfar, Seyyed Bagher Hosseini, and Saeid Norouzian Maleki. 2021. The significant indicators for the assessment of social sustainability in housing. *soffeh* (1): 5-26. [10.29252/SOFFEH.30.1.5](https://doi.org/10.29252/SOFFEH.30.1.5) [in Persian]
- Arian Kian, Mostafa, and Jafar Mirkatouli. 2021. Investigating the effect of attendance and sense of satisfaction of residential residents with social security in Gorgan settlements. *Journal of sustainable regional & urban development studies jsruds* (1): 19-34. [in Persian]
- Crowe., Timothy D. 2000. *Crime prevention through Environmental Design: Applications of architectural design and space management concepts*. Butterworth-Heinemann: Oxford.
- Ebrahimi Besabi, Iraj, and Hadiseh Kamran Kasmaei. 2020. The role of creative and intelligent architectural design in the comfort and social security of urban spaces (sample study: residential town in damavand city). *journal of sociological researches* (3): 175-197. https://journals.iau.ir/article_678008.html [in Persian]
- Felahat, Mohammad Sadegh. 2006. The concept of sense of place and its shaping factors. *Honar-Ha-Ye-Ziba* (26): 57-66. https://journals.ut.ac.ir/article_12321.html [in Persian]
- Ghazizadeh, Sina. 2016. Review of Iranian residential architecture identity, in transition of time and place. *memar-shahr* (3): 70-81. http://www.iaujournals.ir/article_526556.html [in Persian]
- Hauplik, Sandra. 2011. *Architecture for astronauts: an activity-based approach*. Springer science & business media. <https://doi.org/10.1007/978-3-7091-0667-9>
- Izadi, Mohammad Saeid, and Mohammad Reza Haghi. 2015. Improvement of sense of security in public spaces through urban design, case study: imam square in hamadan. *the university of tehran's scientific journals database* (20): 5-12. https://journals.ut.ac.ir/article_56713.html [in Persian]
- Jacobs, Jane. 1961. *The death and life of great American Cities*. New York: Random house.
- Jalalian, Sara, Farah Habib, and Kianoush Zaker Haghighy. 2016. Conceptual modeling of environmental factors influencing the security residential complexes (case study: residential complexes of Hamedan city). *journal of environmental science and technology* (3): 345-360. http://jest.srbiau.ac.ir/article_10380.html [in Persian]
- Mehrafzon, Mohammad, Ahmad Zanganeh, Ali Shmaei, Taher Parizadi, and and Tajoddin Karami. 2020. Spatial capacity assessment of infill-development in borjoerd. *Quarterly journal of environmental based territorial planning* (13): 155-180. http://ebtp.malayeriau.ac.ir/article_675488.html?lang=en [in Persian]
- Motalebi, Ghasem, Fatemeh Khodadadi Agh Ghal'e, Ali Akbari. 2016. Effect of the sense of security of housing satisfaction in naziabad residential complex in tehran based on c.p.t.e.d model. *Honar-Ha-Ye-Ziba* (21): 67-78. https://jfaup.ut.ac.ir/article_59690.html [in Persian]
- Pakzad, Jahanshah, and Hamideh Bozorg. 2012. *An introduction to environmental psychology for designers*. Tehran: arman-shahr. [in Persian]
- Piravivanak, Marzieh. 2016. Introducing a criteria for comparative research based on Kerry walk's model. *scientific journal of motaleate-e tabighi-ehonar* (11): 1-10. http://mth.aui.ac.ir/browse.php?a_id=525&sid=1&slc_lang=en [in Persian]
- Rahmat, Mohammad Reza. 2012. *Crime prevention through architecture and urban design*. Tehran: mizan. [in Persian]
- Rahmania, Mahsa, and Mahnaz Mahmoodi Zarandib. 2015. Determine the environmental factors influencing security in residential design. *journals Behaviour studies* (201): 234-242.
- Rapoport, Amous. 1990. Systems of activities and systems of settings. In *Domestic architecture and the use of space*, edited by Susan Kent. Massachusetts: Cambridge university press.
- Roshanafekr Jourshari, Sobhan, Farzaneh Asadi Malekjahan, and Nasrolah Nolaiehashjin. 2020. Identifying the effective environmental factors on citizens' sense of security in residential complexes case study: rasht border city. *journals management system* (3): 87-99. http://journals.police.ir/article_95546.html?lang=en [in Persian]
- Seyyedein, Seyyed Amin, Mehrdad Javaherian, Hossein Aghababaei, and Qader Bayzidi. 2019. Architectural solutions for crime prevention in open residential complexes at block as a level of residential space-case studies: rasht mehr housing, rasht orkide golsar housing and talesh basigian housing. *criminal law research* (10): 135-164. https://jol.guilan.ac.ir/article_3491.html [in Persian]
- Shahcheragi, Azadeh, and Alireza Bandar Abad. 2016. *Environed in environment*. Tehran: isba. [in Persian]
- Shawket, I. M. 2019. Identity in urban spaces of residential compounds: contributing to a better enviroment. *Journal of HBRC* (14): 235-241. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1016/j.hbrj.2016.08.003>
- Zarghami, Esmaeil, and Seyedeh Ashraf Sadat. 2016. A comparative analysis of indicators of housing on the basis of today's Persian-islamic culture with apartment housing. *naqshejahan* (6): 60-72. <https://bsnt.modares.ac.ir/article-2-500-en.html> [in Persian]

نحوه ارجاع به این مقاله

صرافزاده، احمد، بهزاد وثیق، و محمد دیده‌بان. ۱۴۰۲. مطالعه تطبیقی مولفه‌های امنیت در مسکن دزفول با روش کری واک. نشریه معماری و شهرسازی آرمان شهر ۱۶(۴۲): ۱۰۷-۱۱۹.

DOI: 10.22034/AAUD.2023.249943.2319

URL: https://www.armanshahrjournal.com/article_170406.html

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to the Armanshahr Architecture & Urban Development Journal. This is an open- access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License.

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

